

Taxon *Achillea filipendulina*

Název taxonu	Achillea filipendulina
Vědecký název taxonu	Achillea filipendulina
Jména autorů, kteří taxon p...	Lamarck (1783)
Odrůda	‘Coronation Gold’
Český název	řebříček
Synonyma (zahradnicky pou..	Achillea eupatorium M.Bieb.
Autor	Jiří Uher (ji_uher@unknown.cz)
Kategorie	Odrůda
Nadřazená kategorie	Achillea

Biogeografické regiony

Biogeografické regiony	Holarktická květenná říše a Iránsko-turanská oblast
Biogeografické regiony - po..	po celé íránsko-turanské oblasti, z Anatolie a Kavkazu do Afghanistanu

Zařazení

Fytocenologický původ	nomofyt, chleďofyt: suché pastviny, ruderalní plochy, zpravidla na kamenitých půdách
Pěstitelská skupina	Trvalka zatahující
Životní forma	Hemikryptofyt
Zařazení podle původu, nár...	Di - divoce rostoucí trvalka

Popisné a identifikační znaky

Habitus	výběžkatě trsnatá, vzpřímená, jen v květenství větvená, až metr vysoká, výrazně aromatická trvalka
Kořen	adventivní kořeny z dřevnatých, bohatě větvených oddenků
Výhony	přímé, žebnatě oblé, shora větvené a často přitiskle chlupaté, jindy olysalé, spirálně olistěné
Listy	vespod krátce řapíkaté, výše na lodyhách přisedlé, v obrysu kopinaté, třikrát peřenosečné s úkrojky peřenoklannými a nadto ještě pilovitými, šedozelené, přitiskle chlupaté, s žlázkami sotva patrnými
Květenství	početné drobné úbory s 2-4 paprsky a 15-30 kvítky disku, seskládané po 40-120 (ale i mnohem více) v chocholičnaté latě až 0.1 m široké
Květy	pětčetné se zaniklými kalichy, srostloplátéčné, haplostemonické; paprsky souměrné, samičí, velmi krátké, zlatožluté; kvítky v disku

	koleomorfní, oboupohlavné a rovněž žluté
Opylovací poměry	Cizosprašná
Plody	obkopinaté nebo klínovité, světle hnědé, žebernaté nažky bez chmýru
Semena	vysévány jsou celé nažky
Možnost záměny taxonu (+..)	zaměnitelná s podobnými mediterránními taxony, většinou ale nižšího vzrůstu, jako <i>A.ageratum</i> L (listy ve svrchní polovině stonku nepeřené), <i>A.holosericea</i> Sibth.& Sm. (hedvábitě chlupatá), <i>A.aegyptiaca</i> L.(celá šedobíle plstnatá), <i>A.clypeolata</i> Sibth.& Sm. (plstnatá, přesto zelená), <i>A.thracica</i> Velen. (nápadně žláznatě tečkovaná) atd.; k tomu obtížně determinovatelné hybridy jako <i>A.xtaygetea</i> Boiss.& Heldr., <i>A.vandasii</i> Velen., <i>A.serbanii</i> Prod,; též některé odrůdy <i>A.filipendulina</i> připisované (´Coronation Gold´, ´Küstennebel´) jsou zřejmě hybridy s <i>A.clypeolata</i>
Dlouhověkost	dlouhověká
Doba rašení	Na jaře rašící (IV)

Doba kvetení

Začátek doby kvetení	Červenec
Konec doby kvetení	Srpen
Doba kvetení - poznámka	(v domovině nezřídka od konce května)
Remontování	✓

Nároky na stanoviště

Faktor světla - slunce	✓
Faktor světla - poznámka	heliofyt; osivo vzchází na světle, fotoperiodická květní tvorba (viz níže)
Faktor tepla	mrazuvzdorná údajně do -36°C (USDA); vernalizace 5°C po dobu 12-15 týdnů podporuje květní tvorbu i tvorbu stolonů; výsevy 18°C-20°C, poté snížení teplot k 14°C-16°C pro dopěstování rostlin k expedici
Faktor vody	vysoké požadavky na živiny a vodu zejména ku konci jara při elongaci květních stonků
Faktor půdy	přízpůsobivá v provzdušněných, spíše kyselých (pH 6.0 - 7.0) půdách
Faktor půdy - poznámka	každoročně v předjaří 8-10 kg plných hnojiv pro ar

Užitné vlastnosti

Období hlavního estetického...	v době kvetení
Použití - pro trvalky	VP - Volné plochy (otevřené, slunné, bez souvislého porostu

Použití - pro trvalky - pozná..	dřevin), VPp - Volné plochy přírodě blízkého charakteru, VPz - Volné plochy záhonového charakteru, VPs - Volné plochy stepního charakteru (živné půdy s vysokým obsahem Ca) a VPv - Volné plochy vřesovištního charakteru (písčité půdy bez přítomnosti Ca)
Choroby a škůdci	Fr2 so (VP, vlhké půdy na slunci) z nejvýznamnějších ascomycety (Erysiphe, Sclerotium, Alternaria, Phyllachora, Elsinoe) a rzi (Coleosporium, Puccinia, Uromyces); ze škůdců mšice (Aulacorthum, Brachycaudus, Masonaphis), síťnatky (Corythucha), vrtalky (Liriomyza, Nemorimyza), květílky (Botanophila, Pegohylemyia), vrtule (Paroxyna, Campiglossa, Cornutrypeta), obaleči, píďalky, pilatky, pernatušky a jiní motýli (Argyrotaenia, Eriopsela, Eupithecia, Ourapteryx, Leioptilus, Pachyprotasis, Cucullia)
Doporučený spon pro výsad..	v zapojených parkových výsadbách 3-4 rostliny na m2, méně vzrůstné odrůdy až 6 rostlin na m2

Množení

Množení	Předpěstování sadby, Dělení trsů, Množení oddělky a „in vitro“ (mikropropagace)
Množení - poznámka	osivo (1 g k dopěstování tisíce rostlin) vzchází na světle
Mezihrnky	3-4 cm buňky sadbovače pro zakořenění řízků
Konečné hrnky	9 cm (jediný zakořenělý řízek), 11-12 cm (tři řízky)
Retardace	ne
Květní tvorba	dlouhodobní rostliny, vernalizace 5°C po dobu 12-15 týdnů) podporuje květní tvorbu i tvorbu stolonů
Doba kultivace	nekvetoucí prodejeschopné rostliny ve 14-16 týdnech po výsevu
Odrůdy	robustní (až 1.2 m vysoké) 'Parker', 'Gold Dome' a 'Golden Plate', méně vzrůstné 'Altgold', 'Neugold', 'Goldcoin', Heinrich Vogeler', 'Hannelore Pahl', 'Inca Gold', 'Credo', 'Hella Glasshoff', 'Helios' a 'Zitronengold', smetanově bílá 'Küstennebel' (včetně hybridů)

Celky sbírek

Celky sbírek v areálu ZF

- [O 23 a: záhon mezi panelovou cestou a pařeništi / ZF - O - Experimentální zahrada - záhony](#)
- [O 23 a: záhon mezi panelovou cestou a pařeništi / ZF - O - Experimentální zahrada - záhony \('Coronation Gold'\)](#)
- [Z 6: záhon 6 / ZF - Z - Akademická zahrada](#)

Ostatní

Výsev/výsadba na stanoviš...	Z6 - výsadba v létě 2011; O 23: 'Coronation Gold' - XI/2017
Dodavatel	O 23 - Botanické zahradnictví Holzbecherovi
VBN statistiky	2010: 6.1 mil.prod.stonků s obratem 640 tis.eur posouvá řebříčky na 105.pozici mez řezanými květinami; r.2005 ještě 8.2 mil.prod.stonků s obratem přes 1.0 mil.eur; nejprodávanější právě A.filipendulina 'Parker' s 4.5 mil.prod.stonků, následuje 'Moonshine' (clypeolata × taygetea?) s 1.2 mil.prod.stonky, k tomu "overig geel" cca 335 tis.prod.stonků

Odkazy

- Zoberi G.& al. (2003): Rooted cuttings of *Achillea filipendulina* 'Parker' will flower without vernalization. *Journal Hort.Sci.& Biotechnology* 78(1): 100-123 -- Hatch L.C.(1992): Morphometric separation of *Achillea filipendulina*, *A. taygetea*, their cultiva
- <https://www.softsort.cz/app/#/taxon/383>

Grafické přílohy

